

Náučný chodník Okolo Vršatca

Kraj:	Trenčiansky
Okres:	Ilava
Geomorfologická jednotka:	Biele Karpaty
Geologická jednotka:	bradlové pásmo
Chránené územia:	Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty, prírodná rezervácia Vršatské bradlá a prírodná rezervácia Vršatské hradné bralo
Prístup:	bus Vršatské Podhradie a pešo k parkovisku pri chate Vršatec 0,6 km po modrej značke
Východisko:	Vršatské Podhradie, chata Vršatec
Trasa:	Vršatské Podhradie, chata Vršatec - sedlo Chmelová - okolo masívu Javorník-Babky - sedlo Chotuč - Vršatské Podhradie - popod zručaninu Vršatec - chata Vršatec
Dĺžka, prevýšenie:	5,7 km, prevýšenie 400 m
Čas prechodu:	3 h
Počet zastávok:	10
Náročnosť:	mierne náročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, ochranárske, historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Chodník je zväčša súbežný s modrou a žltou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 1990; 1992 a 2004 rekonštrukcie; 2010 regenerácia

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: Sprievodca náučným chodníkom Vršatské bradlá (1988)

Kontakt: Občianske združenie Pre Prírodu, Mierové námestie 29, 911 01 Trenčín, tel. 0908 715 080; ŠOP SR, Správa CHKO Biele Karpaty, Trenčianska 31, 914 41 Nemšová, tel. 032 / 6598 387

Poznámka: Chodník prechádza okolo celej prírodnej rezervácie Vršatské bradlá. Na smerovkách v teréne je označený aj ako Náučný chodník okolo Vršatca – koruny Bielych Karpát. Sú na ňom dve oddychové miesta, vo východisku stojan na bicykle. Zaujímavosťou sú pri oddychových miestach vysadené staré ovocné dreviny – jablone a hrušky – a pohľadnica a pečiatky náučného chodníka (k dispozícii v blízkom hoteli Vršatec).

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie. Pri prípadnej návšteve zrúcaniny Vršatec treba dbať na zvýšenú opatrnosť, najmä za mokra!

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Vršatské Podhradie. Nevelká obec severozápadne od Ilavy v severnej časti Bielych Karpát vo východnom svahu nad záverom doliny Podhradského potoka v nadmorskej výške okolo 650 m na úpätí brala so zrúcaninou hradu Vršatec. Prvá písomná zmienka je z roku 1439. Hradný vrch bol osídlený už v dobe bronzovej. Hrad **Vršatec** vznikol v 13. storočí ako prihraničná strážna vojenská pevnosť na ochranu cesty na Moravu. Patril kráľovi a neskôr rodu Vršatských. Na ruinu ho v roku 1708 premenili cisárski vojaci – vyhodili ho do povetria za účasť jeho majiteľov v povstaní proti Habsburgovcom.

Prírodná rezervácia Vršatské bradlá. Chránené územie severne nad obcou Vršatské Podhradie v oblasti hrebeňa a juhovýchodných svahov masívu Javorník-Babky (863 m n. m.) v Bielych Karpatoch vyhlásené v roku 1970 na ochranu pôsobivého vápencového masívu bradlového pásma so zachovalými skalnými i lesnými spoločenstvami teplomilných i horských druhov rastlín a živočíchov. Členité bralá majú bizarné formy, vápence obsahujú skameneliny amonitov a najmä drobných článkov ľalioviek. Rezervácia je súčasťou územia európskeho významu Vršatské bradlá (súčasť sústavy Natura 2000).

Prírodná rezervácia Vršatské hradné bralo. Chránené územie západne od Vršatského Podhradia v juhozápadnom ukončení hrebeňa Javorník-Babky v Bielych Karpatoch vyhlásené v roku 1986 na ochranu geologicky, paleontologicky a geomorfologicky významného bradla so zrúcaninami stredovekého kamenného hradu (viac v hesle vyššie) a výskytom chránených druhov fauny. Rezervácia je súčasťou územia európskeho významu Vršatské bradlá (súčasť sústavy Natura 2000).

Prírodná pamiatka Biely vrch. Chránené územie severozápadne od Vršatského Podhradia na severozápadných svahoch Bieleho vrchu (818 m n. m.), budovaného pieskovecami flyšového pásma, vyhlásené v roku 1990 na ochranu najrozsiahlšieho čučoriedkového vresoviska s výskytom plavúňa obyčajného (*Lycopodium clavatum*) v Bielych Karpatoch.

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Bielye Karpaty. Velkoplošné chránené územie vyhlásené v roku 1979 na slovenskom území Bielych Karpát zhruba medzi Skalicou a Púchovom v dvoch častiach s prerušením v okolí Vrbovíc severne od Myjavy. Nevelkými výbežkami siaha i do susedných geomorfologických celkov: Chvojnickej pahorkatiny, Myjavskej pahorkatiny i Považského podolia. Predmetom ochrany je mozaika lesných spoločenstiev, druhovo bohatých lúk, pasienkov, políčk a remízok, zvyšujúcich druhovú diverzitu, s charakteristickým rozptýleným kopaničiarskym osídlením s prvkami ľudovej architektúry, ktoré prispieva k osobitému krajinnému rázu. Reliéf so zaoblenými chrbtami a hlboko vrezanými dolinami miestami akcentovaný ostrými i skalnými vyvýšeninami vyplýva z geologickej stavby a vývoja. Územie kulminuje výškou 970 m n. m. Velkou Javorinou/Velkou Javořinou s vrcholom na slovensko-českej štátnej hranici. Ďalšími vysokými vrchmi v CHKO sú: Chmelová (925 m), Velký/Velký Lopeník a Kobylínek (oba 911 m). Dominantne územie CHKO tvorí flyšové pásmo, t. z. striedajúce sa paleogénne pieskovce, ílovité bridlice, slieňa a ílovce. Od oblasti Cetuny až po Lednicu vstupuje na juhovýchodný okraj CHKO bradlové pásmo s mezozoickými karbonátovými horninami. Ide o rôzne druhy vápencov vo forme šošoviek a krýh, tvoriace často výrazné vyvýšeniny obklopené mäkkšie modelovaným reliéfom na ich relatívne menej odolnom obale, budovanom napr. pieskovecami, zlepenkami, slieňmi či slieňitými bridlicami. Porasty tvoria prevažne bučiny, bukove duby, na sutinách lipové a jaseňové javoriny a na bralnatom reliéfe až stepné spoločenstvá. Osobitým javom Bielych Karpát sú lúčne spoločenstvá s bohatým výskytom druhov z čeľade vstavačovitých, medzi ktorými sú hmyzovník Holubyho, vstavačovec Fuchsov Soón, vstavač obyčajný, v. počerný, z iných vzácnych druhov ľalia cibulkonosá i popolavec dlholístý moravský. Územie je bohaté na mnohé vzácne a chránené bezstavovce, napr. motýle jasone (červenooký a chochlačkový) a modráčiky (bahniskový a krvavcový), stavovce, napr. mlok obyčajný, užovka stromová i hladká, jašterica živorodá a múrová, i vtáky, napr. sokol sťahovavý, bocian čierny a výr skalný. Miestami sa vyskytuje vydra riečna a z veľkých šeliem rys ostrovid a mačka divá. Na CHKO nadväzuje za slovensko-českou štátnou hranicou Chránená krajinná oblasť Bílé Karpaty s omnoho väčšou rozlohou, miestami presahujúca z Bielych Karpát až do Dolnomoravského úvalu a Vizovickej vrchoviny.

Názvy informačných panelov

1. Úvodný panel
2. Živočíšstvo
3. Lesy
4. Človek a krajina
5. PR (prírodná rezervácia) Červenokamenské bradlo
6. Rastlinstvo
7. Neživá príroda
8. Krivoklátska dolina
9. Pohľad do krajiny
10. História

